

ЕПОХА ГОЛОДОМОРУ:
(ПЕРЕ)ОСМИСЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ
ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТРАТЕГІЙ
КРАЄЗНАВСТВА, РЕГІОНАЛІСТИКИ
ТА ЛОКАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ

Міжнародна наукова конференція
2022, 17-18 листопада
ФОРМАТ ПОДІЇ
ОЧНИЙ/ONLINE

ЕПОХА ГОЛОДОМОРУ:

**(ПЕРЕ)ОСМИСЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ
ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТРАТЕГІЙ
КРАЄЗНАВСТВА, РЕГІОНАЛІСТИКИ
ТА ЛОКАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ**

ПРОГРАМА

міжнародної наукової конференції

2022, 17–18 Листопада

**ФОРМАТ ПОДІЇ
ОЧНИЙ/ONLINE**

Для участі у форматі онлайн – реєстрація за посиланням:
<https://us02web.zoom.us/j/88578203809?pwd=MU54bzkreXQ4anZTVWRGSjVWUE82dz09>
Ідентифікатор конференції: 885 7820 3809
Код доступу: 163637

День перший
17 листопада, четвер

10:00–10:15 Відкриття конференції. Вступні зауваження:

Валерій Смолій, директор Інституту історії України НАН України, академік НАН України, доктор історичних наук, професор

Олександр Реєнт, заступник директора Інституту історії України НАН України, член-кореспондент НАН України, голова Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук, професор

Людмила Гриневич, провідна наукова співробітниця Інституту історії України НАН України, директорка Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка історичних наук

10:15–11:45 Перша дискусійна панель:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЕПОХИ ГОЛОДОМОРУ

Модератор:

Ірина Захарчук, професорка Рівненського гуманітарного університету, координаторка наукового напрямку Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка філологічних наук

Доповідачі:

Алла Киридон, директорка Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», докторка історичних наук, професорка «Мнемнічний наратив» як стратегія репрезентації Голодомору

Сергій Корновенко, професор кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, доктор історичних наук
Теоретико-методологічні засади дослідження історії Голодомору: принцип комплементарності

Ігор Стамбол, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук
Біографістика та студії Голодомору: потенціал взаємопосилення

Дискутант:

Ігор Якубовський, доцент Київського національного університету будівництва і архітектури, кандидат архітектури

Вільна дискусія

11:45–12:00 Перерва.

**12:00–13:30 Друга дискусійна панель:
ЕПОХА ГОЛОДОМОРУ:
РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР**

Модератори:

Валентин Лазуренко, проректор з гуманітарно-виховних питань Черкаського державного технологічного університету, голова Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, доктор історичних наук, професор

Богдан Андрусичин, завідувач кафедри теорії та історії держави і права НПУ імені М.П. Драгоманова, доктор історичних наук, професор

Доповідачі:

Наталія Левчук, головний науковий співробітник Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, докторка економічних наук
Втрати населення України унаслідок Голодомору 1932–1933 рр.: регіональні особливості

Наталія Кузовова, завідувачка кафедри історії, археології та методики викладання Херсонського державного університету (м. Івано-Франківськ), кандидатка історичних наук
Голодомор 1932–1933 років на Півдні України

Юрій Капарулін, доцент кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності, керівник Центру студій геноцидів ім. Рафаеля Лемкіна Херсонського державного університету
Колективізація та Голодомор у спогадах мешканців єврейських аграрних поселень на Півдні України

Дискутант:

Євген Кравченко, аспірант історичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Вільна дискусія

13:30–14:15 Перерва.

**14:15–15:45 Третя дискусійна панель:
СПІЛЬНОТИ, ЛОКАЛЬНІ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЕПОХУ
ГОЛОДОМОРУ**

Модератор:

Костянтин Баханов, професор кафедри суспільствознавчої освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», доктор педагогічних наук

Доповідачі:

Дарія Матінґлі, професорка Кембриджського Університету, Велика Британія

Досвід місцевих призвідників і призвідниць Голодомору: мотивація, участь і подальше життя

Нана Гогохія, доцентка кафедри Луганського національного Університету імені Тараса Шевченка, кандидатка історичних наук

Дискурс дитини напередодні і в роки Голодомору: тексти для дітей і про дітей в советській Україні

Сергій Мілютин, старший науковий співробітник відділу історії Кіровоградського обласного краєзнавчого музею

Соціальні настрої та індивідуальний спротив населення хлібозаготівельним заходом на території Знам'янського району під час Голодомору

Дискутант:

Ірина Еткіна, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Вільна дискусія

15:45–16:00 Перерва.

16:00–17:30 Продовження третьої дискусійної панелі:

Модератор:

Світлана Баханова, доцентка кафедри історії та філософії Бердянського державного педагогічного університету, кандидатка історичних наук

Доповідачі:

Іван Забіяка, координатор «Віртуального музею Інституту журналістики» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, член Національної спілки журналістів України, кандидат історичних наук
«Меню» харчування під час Голодомору 1932–1933 рр. у Таталівському районі Чернігівської області (за матеріалами свідчень очевидців)

Бривко Микола, науковий співробітник Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили», член Національної спілки краєзнавців України, Української асоціації усної історії, Ольга Бривко, член Національної спілки краєзнавців України
Голодомор 1932–1933 рр. за усними спогадами мешканців та уродженців міста Сніжне

Валентин Бугрим, журналіст, педагог, член Національної спілки журналістів України, професор
Голодомор в українській народній творчості

Дискутант:

Віра Аннусова, методист відділу науково-просвітницької та методичної роботи Комунального закладу «Музей спротиву Голодомору»

Дніпровської міської ради, методист відділу науково-просвітницької та методичної роботи Музею

Вільна дискусія

17:30–17:45 Перерва.

**17:45–19:15 Четверта дискусійна панель.
БІОГРАФІЧНА ОПОВІДЬ: ОСМИСЛЮЮЧИ ПЕРСОНАЛЬНИЙ
ДОСВІД І ШИРОКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ**

Модератор:

Ігор Стамбол, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

Доповідачі:

Ірина Захарчук, професорка Рівненського гуманітарного університету, координаторка наукового напрямку Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка філологічних наук

Докія Гуменна: мистецька ідентичність в контексті суспільних трансформацій

Ірина Дмитришин, завідувачка кафедри українських студій Національного інституту східних мов і культур у Парижі, Франція
Едуард Ерріо: заперечення як джерело свідчення

Сергій Цінко, заступник директора Канадського інституту українських студій Альбертського університету, Канада
Журналіст П'єр Ван Паассен і Голодомор: питання для осмислення

Дискутант:

Ірина Рева, наукова співробітниця Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького

Вільна дискусія

19:15–20:00 Перерва.

20:00–20:45 Ключова доповідь (синхронний переклад):

Норман Наймарк, професор Стенфордського університету, США
Сталінські геноциди і російсько-українська війна в Україні

Модератор:

Франк Сисин, професор, представник Науково-освітнього консорціуму вивчення Голодомору, директор Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика Канадського інституту українських студій Університету Альбертського університету

Вільна дискусія

День другий
18 листопада, п'ятниця

10:00–11:30 Продовження четвертої дискусійної панелі (синхронний переклад):

Модератор:

Людмила Гриневич, провідна наукова співробітниця Інституту історії України НАН України, директорка Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка історичних наук

Доповідачі:

Ян Яцек Бруський, професор Інституту історії Ягеллонського університету

Карел Радек і полковник Богуслав Медзінський. Чому Польща мовчала: Голодомор у контексті польсько-советських відносин 1932–1934 років

Вольфганг Мюллер, професор Віденського університету
Голодомор та ініціатива допомоги Україні Кардинала Теодора Інніцера

Маркіян Бем, старший викладач кафедри теорії права та прав людини Українського Католицького Університету, кандидат юридичних наук; *Іван Городиський*, директор-засновник Школи права УКУ, директор Центру Дністрянського, кандидат юридичних наук
Рафаель Лемкін: життя, міжнародно-правові погляди

Дискутант:

Валерій Островський, в.о. доцента Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат історичних наук

Вільна дискусія

11:30–11:45 Перерва.

**11:45–13:15 П'ята дискусійна панель:
НАВЧАННЯ/ЗНАННЯ ПРО ГОЛОДОМОР ТА ГЕНОЦИД РФ
В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ТА ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ШКІЛЬНОГО КРАЄЗНАВСТВА**

Модератор:

Раїса Євтушенко, головна спеціалістка Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України

Доповідачі:

Юрій Свистун, учитель історії Олексіївського ліцею Краснокутської селищної ради Богодухівського району Харківської області, керівник гуртків «Історичне краєзнавство» КЗ «Харківська обласна станція юних туристів»

Гурткова робота в закладі загальної середньої освіти: практика залучення учнів до історико-краєзнавчих досліджень у контексті засвоєння та популяризації наукового знання про Голодомор

Валерій Островський, в.о. доцента Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат історичних наук

Знання про Голодомор в документах і матеріалах Українського національного фронту: відображення в освітній практиці

Василь Павлов, керівник експертної групи військових зв'язків з громадськістю Директорату інформаційної політики в сфері оборони та стратегічних комунікацій Міністерства оборони України
Мілітарний аспект опору геноцидам: особливості викладання курсантам військових навчальних закладів в умовах російсько-української війни

Дискутаннти:

Світлана Драновська, в.о. завідувача кафедри соціально-гуманітарної освіти Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук, доцент, *Ірина Нікітіна*, консультант Центру професійного розвитку педагогічних працівників, м. Суми

**13:15–13:45 Спеціальна подія:
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЕПОХИ ГОЛОДОМОРУ/РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОЮ МОВОЮ**

Презентація виставки мистецьких робіт учнів і педагогів (з архівних фондів HREC in Ukraine: Міжнародний міждисциплінарний конкурс наукових і мистецьких робіт імені Володимира Маняка та Лідії Коваленко; Літні школи міжнародної методичної лабораторії для освітян «Verba Magistri»)

Модератор:

Микола Євтушенко, координатор напрямку «Голодомор: Публічна історія (Public History)» Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), заслужений художник України

Доповідач:

Андрій Маслюк, старший науковий співробітник Інституту психології імені Г. С. Костюка, координатор напрямку «Пам'ять» Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), доктор психологічних наук
Травматизація українців та психологічна робота з її наслідками

Вільна дискусія

13:45–14:30 Перерва.

**14:30–16:00 Шоста дискусійна панель:
ЕПОХА ГОЛОДОМОРУ В ЕКСПОЗИЦІЙНИХ
КОМПЛЕКСАХ МУЗЕЇВ:
ДОСВІД ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКОВОГО ЗНАННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ
ЗМІСТУ ЕКСПОЗИЦІЙ**

Модератор:

Леся Гасиджак, в.о. Генерального директора Національного музею Голодомору-геноциду, кандидатка історичних наук

Доповідачі:

Леся Гасиджак, в.о. Генерального директора Національного музею Голодомору-геноциду, кандидатка історичних наук

Війна як виклик і можливість: перспективи музейної галузі України

Сергій Гаврилюк, науковий співробітник Волинського краєзнавчого музею

Документальні джерела з історії Голодомору 1932–1933 рр. у фондах Волинського краєзнавчого музею та Державного архіву Волинської області

Дискутаннти:

Дмитро Байнкеніч, провідний науковий співробітник Інституту дослідження Голодомору філіалу Національного музею Голодомору-геноциду, кандидат історичних наук, *Тамара Поліщук*, директорка Валківського краєзнавчого музею, історикinja, журналістка

Вільна дискусія

16:00–16:15 Перерва.

**16:15–17:45 Сьома дискусійна панель:
ІНТЕГРОВАНІ ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ
СПАДЩИНИ ЕПОХИ ГОЛОДОМОРУ:
ДОСВІД, СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ**

Модератор:

Ірина Захарчук, професорка Рівненського гуманітарного університету, координаторка наукового напрямку Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка філологічних наук

Доповідачі:

Геннадій Боряк, заступник директора Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, *Оксана Юркова*, провідна наукова співробітниця Інституту історії України НАН України, кандидатка історичних наук

Виявлення та оцифрування музейних фотографій доби Голодомору у Київській області у 2020–2021 рр.: з досвіду роботи

Лана Бабій, бібліотекар університету Коннектикут / незалежна дослідниця, США (синхронний переклад)

Загальнодоступний ресурс «Online Holodomor Photo Directory»:
структура, зміст, перспективи розвитку

Людмила Гриневич, провідна наукова співробітниця Інституту історії України НАН України, директорка Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), докторка історичних наук

Загальнодоступний ресурс «Інтернет Архів Епохи Голодомору»:
місія, структура, дослідницький та освітній потенціали, стратегія розвитку

Спеціальна подія:

Геннадій Дахно, IT директор Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine)

Презентація мобільного додатку «Інтернет Архів Епохи Голодомору»

Дискутант:

Микола Горох, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Чернігівського історичного музею ім. В.В.Тарнавського, співкоординатор (Чернігівська область) у проєкті «Інтернет Архів Епохи Голодомору»

Вільна дискусія

17:45–18:00 Перерва.

18:00–19:30 Восьма дискусійна панель:

**ПАМ'ЯТЬ ПРО ГОЛОДОМОР І РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА:
(РЕ-) АКТУАЛІЗАЦІЯ СМИСЛОВОГО ПРОСТОРУ**

Модератор:

Владислав Гриневич, провідний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Кураса НАН України, член Німецько-української комісії істориків, доктор політичних наук

Доповідачі:

Андрій Іванець, провідний науковий співробітник філіалу «Інститут дослідження Голодомору» Національного музею Голодомор-геноциду, кандидат історичних наук

Художник Юрій Логвин: внесок у візуальну репрезентацію теми Голодомору

Гвідо Гаусманн, професор кафедри історії, філософії та теології Білефельдського університету, голова Німецько-української комісії істориків (синхронний переклад)

Дискусія про Голодомор і театральна вистава на Korelew Forum у Кельні

Валентина Курилів, директорка освітнього напрямку Науково-освітнього консорціуму вивчення Голодомору при Канадському інституті українських студій Альбертського університету

Особливості уведення теми Голодомору в освітній простір Канади

Дискутаннти:

Ольга Жорнова, Олена Жорнова, професорки Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра, докторки педагогічних наук

Вільна дискусія

19:30–20:00 Перерва

20:00–20:45 Ключова доповідь (синхронний переклад):

Хіроакі Куромія, професор Індіанського університету, США
Голодомор і Донбас як українська земля

Модератор:

Богдан Клід, координатор наукового напрямку Науково-освітнього консорціуму при Канадському інституті українських студій Альбертського університету

Вільна дискусія

20:45–21:00 Підведення підсумків конференції.

Організатори:

Співорганізатори:

Вінницький педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова
Університет Григорія Сковороди у Переяславі
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаський державний технологічний університет
Національний університет «Чернігівський колегіум»
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Інформаційні партнери:

Засоби масової інформації –
за акредитацією

Контакти:

Український науково-дослідний та освітній
центр вивчення Голодомору (HREC in Ukraine)
Тел.: +38(097) 081 38 20
website: www.holodomor-hrec.com